

komstig uit de oude stadsmagistraten, maar jonge juristen die in de rechterlijke macht carrière wilden maken en daartoe van het ene gerecht naar het andere doorschoven. Een van de eersten van deze nieuwe soort juristen was mr. H.A. Moorrees (1777-1842). Na het behalen van zijn universitaire graad in 1813 werd hij griffier van de toen nog bestaande rechtbank van Gorinchem, in 1825 rechter in Rotterdam en in 1828 president van de in 1877 opgeheven rechtbank te Nijmegen.⁵

Reorganisatie in 1838

Vertraagd door de Opstand van de Belgen werden in 1838 dan toch eindelijk Nederlandse wetboeken ingevoerd. Deze borduurden duidelijk voort op de Franse, zodat het aantal wijzigingen beperkt was. De rechterlijke organisatie werd echter wel ingrijpend veranderd. Als hoogste rechtscollege kwam er een Hoge Raad; daaronder provinciale gerechtshoven, de reeds bestaande rechtbanken, die nu arrondissementsrechtbanken heetten, en de kantonrechters, de nieuwe naam voor de vrederechters. De rechtbanken van koophandel werden opgeheven. Alle gerechten werden formeel nieuw geconstitueerd. De leden van de oude gerechten kregen ontslag en men moest opnieuw solliciteren voor een benoeming.

De 78-jarige president Swellengrebel vond dit een goed moment om terug te treden. Als zijn opvolger werd benoemd de rechter mr. F. Frets (1779-1845), die diverse publicaties over de nieuwe rechterlijke organisatie op zijn naam had staan en ook lid van de gemeenteraad en lid van de Tweede Kamer was.⁶ De zittende rechters werden allen her-

benoemd, terwijl de rechtbank in verband met de overname van de zaken van de rechtbank van koophandel ook een kleine uitbreiding kreeg. De formatie, die in 1818 van acht was teruggebracht tot zeven, kwam zo op negen leden.

Frets overleed in 1845 en werd opgevolgd door mr. P. van Vollenhoven (1789-1875), afkomstig uit een bekende Rotterdamse koopmansfamilie die in de negentiende eeuw ook diverse stadsbestuurders geleverd heeft. Aan Van Vollenhoven was in 1813, toen hij een nog maar zeer jong advocaat te Rotterdam was, de twijfelachtige eer te beurt gevallen om uitgenodigd te worden als *garde d'honneur* voor keizer Napoleon; over die avontuurlijke tijd heeft hij een dagboek bijgehouden.⁷ Van Vollenhoven werd na zijn aftreden eind 1864 als president opgevolgd door de Rotterdamse burgemeesterszoon mr. J.A.M. Bichon van IJsselmonde (1807-1880), die evenals zijn voorgangers al diverse jaren rechter in Rotterdam was geweest en tevens van 1848 tot 1867 lid van de Gemeenteraad. Ook was hij dijkgraaf van het Waterschap Oost-IJsselmonde.

In 1874 trad mr. J.A. Vaillant (1817-1898) op als president; hij zou tot 1896 in functie blijven.⁸ Evenals zijn voorganger vervulde hij naast zijn presidentschap diverse bestuurlijke functies: hij was lid van provinciale staten van 1860 tot 1879; dijkgraaf van Schieland van 1864 tot 1889 en diverse jaren regent van het van vóór de reformatie daterende Heilige Geesthuis te Rotterdam. Dit was een nevenfunctie van nogal wat Rotterdamse rechters: niet minder dan vijf presidenten komen op de regentenlijst voor.⁹

Onder Vaillants presidentschap vond in 1877